

l'espai

l'atenció del nen sord

sord

de 0 a 3 anys

Aviat comencen
el cursos
de llengua de signes
i d'informàtica
no us despisteu!

mes informació a la pàg. 15

apansce
Associació
de pares de **nens** sords
de Catalunya

...i també
Articles d'opinió, actulltat, reportatges, l'espai "dedIns", ...

i l'espai d'Apsocecat

L'Espai

Aquest butlletí està editat per l'Associació de Pares de Nens Sords de Catalunya. APANSCE.

Podeu contactar amb l'Associació o enviar articles i opinions per a la revista a aquesta adreça i fax: c/Pere Vergés, 1, 11a planta (Hotel d'Entitats La Pau) 08020 Barcelona Fax 93 410 92 09 E-mail: apansce@retemail.es www.apansce.com Teletext del Canal 33: pàg. 869

Reunió els segons divendres de cada mes al Centre Cívic Pati Llimona. c/Regomir, 3 Barcelona

En aquest número han col·laborat:

Imma Algueró
Jordi Aymerich
Rosa M. Bellés
Josep Bertrana
Pere Cantenys
Mar Cantó
Antonio S. Carrillo
Jeanne Collins
Escuela de Educación Infantil Piruetas
Montse Garcia
Montse Gómez
Domingo Hernández
Mariana Jara
Conxita Leal
Ricard López
Antonio Martínez
Cèlia Matas
Ester Molins
Neus Pájaro
Núria Rovira
Victòria Salvador
Josep M. Segimon
Cecília Solanes
Alfons Sort
Xavier Vegas

Editora pàgines d'Apsocecat:
Victòria Salvador

Editora i maquetista:
Raquel Perich

Imprimeix:
MultiCopy Gràfic
c/Consell de Cent, 119
08015 Barcelona

apansce
Associació
de pares de nens sords
de Catalunya

Editorial

Conxita Leal

Aquest any, l'Any Internacional de les Llengües, celebrem el setè aniversari de l'aprovació unànim del Parlament de Catalunya de la proposició no de llei de la llengua de signes. Aquest document, avançat en el seu moment, va ser una mostra de la capacitat de les persones sordes que lluitaven pel reconeixement de la seva llengua i del que això comportava, per exemple en l'educació.

Malgrat que en aquell moment pocs pares, jo diria que cap, van estar en la redacció del text, la proposició no de llei ens va donar als pares un marc legal perquè juntament amb els professionals i evidentment les persones sordes poguéssim avançar en l'educació bilingüe pels nens sords. Set anys més tard hi ha hagut molts

avenços: El més important és que tenim més de cent trenta nens escolaritzats en centres amb projectes bilingües, que malgrat algunes dificultats, milloren cada any.

Tot i amb els avenços hi ha temes molt importants pendents. Per exemple, la distribució territorial. L'accés a l'educació bilingüe només és real a l'àrea de Barcelona. Per exemple la necessitat d'un projecte global pels cicles formatius de primer i segon cicle o la necessitat d'ajustos en el batxillerat.

Però aquest curs hem volgut fer especial esment a un tema que és fonamental: l'atenció al nen sord de 0 a 3 anys. El dia 17 de març Apansce va organitzar una jornada sobre aquest tema. De la jornada, que comentarem en aquest número, van sorgir alguns punts fonamentals:

1) Tots els Credas de Catalunya han de poder atendre els nens menors de 3 anys, doncs encara que sembli increïble ara no és així. 2) Fan falta de manera urgent escoles bressol amb recursos adequats que puguin acollir els nens sords (vam sentir enveja de Madrid al veure la Escuela Infantil Piruetas). En aquest punt els pares estem convençuts de que hi ha d'haver un bon enteniment entre l'Ajuntament de Barcelona i el Departament d'Ensenyament, per començar un projecte comú. 3) Els pares han de rebre una informació coherent i completa des de tots els punts de l'administració, els pares de nens sords petits fins ara no ho han viscut així.

Sumari

OPINIÓ

- L'atenció al nen sord de 0 a 3 anys** Pag 3
Taula rodona famílies i administració
Piruetas Escuela de Educación Infantil Pag 4
El mundo en los ojos de un niño sordo. Equipo educativo E.E.I. "Piruetas" Pag 7

ACTUALITAT

- Notícies breus** Pag 8

REPORTATGES

- Classes d'anglès a quinze nens sords.** Ester Molins Pag 12
Clases de ASL. Lengua de Signos Americana. Jeanne Collins Pag 13
Una experiència de lectura compartida entre alumnes sords i oïdors. Ester Molins, Núria Rovira i Imma Algueró Pag 14
Ier Encuentro de colegios para sordos. Mariana Jara Pag 16

L'ESPAI "DEDINS"

- La Cristina és una nena feliç.** Montse i Xavier Velasco Pag 15

L'ESPAI D'APSOCECAT

- Una ajuda més.** Domingo Hernández Pag 18
Les malalties rares i la sordseguesa. Ricard López Pag 19

QUADERNET CENTRAL: PAPERS D'APANSCE NÚM. 6

- El alumnado oyente y sus familias en una escuela de educación conjunta bilingüe.** Rosa M. Bellés i Guitart

17 de maig de 2001
jornada-debat

L'atenció al nen sord de 0 a 3 anys

Taula rodona entre famílies i administració

Un dels plats forts de la Jornada era la taula rodona sobre l'atenció al nen sord de 0 a 3 anys. L'interès era molt gran i a la sala hi havia unes 250 persones amb majoria de famílies i professionals.

A la taula hi van participar 5 famílies amb fills de menys de 3 anys:

Blandina Pio, mare de l'Ariadna que té 3 anys. Els pares són de Manresa i es varen traslladar a Barcelona per poder escolaritzar a l'Ariadna en una escola d'integració bilingüe.

Elena Molina, mare de la Laura que té 3 anys. Els pares són de Barcelona i porten a la Laura a una escola específica bilingüe de Barcelona.

Jose Mª Iglesias, pare de l'Anna d'1 any. Els pares són sords, utilitzen la Llengua de signes a casa amb normalitat i volen portar a l'Anna a una guarderia i escola bilingüe.

Pedro Jordán, pare de l'Elena de 3 anys. Els pares viuen a Cervera, l'Elena porta un implant coclear i va a una guarderia de Cervera.

Albert Vila, pare de la Julia que té 1 any. Els pares viuen a Premià i volen que la Júlia vagi a una guarderia i escola bilingüe encara que això els obligui a portar-la cada dia a Barcelona.

Vam invitar a participar a famílies amb nens de menys de 3 anys de totes les associacions en que hi ha pares de nens sords a Catalunya. Al darrer moment no va poder venir cap pare de ACAPPS. El Jose Mª Iglesias va venir en nom de LENCOVIS i el Pedro Jordán va venir a través de AICE. De totes maneres estem segurs que la majoria d'inquietuts i necessitats que es van exposar són compartides per tots els pares de nens sords en edat preescolar.

Va haver-hi moltes coses comuns en el que van dir els pares, cal destacar:

- Confusió en les primeres informacions. Per a moltes famílies el primer contacte al saber que es té un nen sord és el pediatra i després el metge otorrinològic. En moltes ocasions aquests professionals desconeixen el que és un nen sord, no saben adreçar a les famílies cap els Creda i mantenen una visió molt medicalitzada que angoixa a les famílies.

- La relació amb els Creda és molt variable segons la població on es visqui. Alguns Creda no informen de les diverses opcions educatives possibles per als nens sords, específicament de l'educació bilingüe i del paper de la llengua de signes i el contacte amb altres persones sordes per als sords en

general i els nens en particular.

- Escoles bressol. Era el principal problema. La manca de guarderies públiques i la dificultat de inscripció la han viscut tots els pares. En el cas dels pares que també volen utilitzar la llengua de signes amb els seus fills, la dificultat és més gran perquè encara no hi ha guarderies amb aquesta possibilitat i el transport no està resolt.

Per part de l'Administració es va convidar al **Departament d'Ensenyament de la Generalitat**, al **de Benestar Social** i a l'**Institut Municipal d'Educació de Barcelona**.

Ensenyament no va poder venir, aquell dia se li havien acumulat els temes i va haver-hi també una Jornada de protestes per part dels ensenyants.

La **Sra. Anna Fornos**, de Benestar Social, que havia sigut cap dels programes d'atenció precoç, va explicar que estan treballant en una xarxa d'escoles bressol capaç d'acollir als nens amb necessitats especials, sense diferenciar per minusvalia. Va reconèixer que hi ha manca de professionals amb coneixement de la llengua de signes als Centres d'atenció precoç i que des de Benestar Social s'està recolzant molt la formació en llengua de signes i especialment els

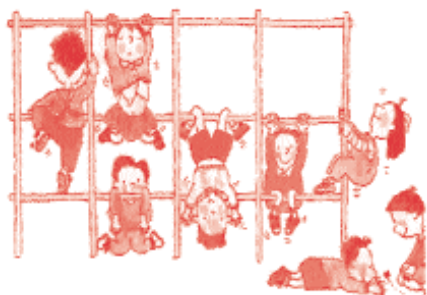
intèrprets. A més va explicar que la Conselleria està fent un estudi sobre la població sorda amb intenció de fer-ne un plà integral d'atenció.

La Sra. Roser Colomé, del IMEB va explicar que a les escoles bressol de Barcelona hi ha actualment 9 nens sords atesos, que per a l'any proper n'hi ha 6 d'inscrits i 4 en fase d'entrevistes i que de moment l'únic recolzament és les hores que la logopeda està dins de l'aula o en el recolzament que dona a les famílies. Va explicar que l'Ajuntament vol augmentar significativament el nombre d'escoles bressol a Barcelona amb 1000 noves places abans del 2003.

Després de les diverses intervencions, el debat

va ser molt viu. Hi va haver 15 intervencions que van fer que quasi ens menjéssim tot el temps disponible. Vam acabar amb 15 minuts de retard, a un quart de 10 i tots vam tenir la sensació de que ens quedaven coses per dir.

Un sentiment de tots els participants era que tota pressa es poca per la bona voluntat que hi puguin posar els diferents departament de l'Administració. Als pares de nens en edat preescolar no els hi serveixen solucions a 2 ó 3 anys, perquè els seus fills s'han d'escolaritzar per al proper curs que comença al setembre, així que necessiten solucions que puguin oferir un educació de qualitat per als seus fills ja el proper curs.

Piruetas

Escuela de Educación Infantil

Proyecto bilingüe de educación compartida de niños/as sordos y oyentes en una escuela de educación infantil de la comunidad de Madrid

Nuestro proyecto de Escuela de Educación Infantil bilingüe, que comienza apenas hace un año, se basa en dos pilares fundamentales:

- La educación compartida de niños/as sordos y oyentes en un mismo contexto y desde un único currículum.
- Un cambio de perspectiva respecto a la forma de entender la integración, es decir, pensamos que ésta nunca debe ser la asimilación de un niño/a con ciertas dificultades o necesidades distintas a la normalidad, sino que hablamos de una integración que permita la convivencia y la educación compartida de dos grupos de niños/as diferentes, pero con la posibilidad de enriquecer uno al otro desde la igualdad de oportunidades para ambos. Así, pensamos que esta nueva perspectiva abriría también nuevos horizontes a plantear la integración en todos los centros escolares, al mismo tiempo que supondría por parte de la sociedad la asunción de nuevos valores, que permitirían una sociedad más justa e igualitaria.

Así, desde nuestro proyecto bilingüe, es decir, desde la convivencia en un mismo espacio y tiempo de la lengua de signos y de la lengua oral, que cuentan con un mismo peso específico, ponemos al alcance de los/as niños/as sordos, desde sus primeros años, la lengua de signos como instrumento de comunicación y de pensamiento, al mismo tiempo

que le ofrecemos el poder ir desarrollando su lengua oral, en la medida de las posibilidades de cada uno, con el fin de que puedan participar de una realidad, de una sociedad mayoritariamente oyente, en la que sin duda, como persona, tiene su lugar. La lengua de signos les ayudará a relacionarse con sus compañeros/as y adultos, a compartir los nombres y significados de las cosas, a dar nombre a los objetos, a expresar sus sentimientos, a interiorizar las primeras normas sociales, en definitiva a comunicarse, a estructurar su pensamiento y a crecer de forma emocionalmente equilibrada.

Por otra parte, esta modalidad de educación bilingüe también enriquece el desarrollo de los/as niños/as oyentes: su potencialidad expresiva, su simbolización, sus capacidades cognitivas, la estructuración de su pensamiento, además de incorporar unos valores, que al igual que los/as niños/as sordos, les ayuda a comprender y a respetar al otro, a tenerle en cuenta a quererle desde su realidad.

Como equipo educativo nos estamos dando cuenta de la importancia que tiene para nuestros/as niños/as y familias, sordos y oyentes, esta modalidad de educación compartida bilingüe. Valoramos la lengua de signos como una lengua eficaz y funcional para la comunicación, el desarrollo cognitivo y el acceso a la información de los/as niños/as con sorderas profundas, y, al mismo tiempo, somos

conscientes de que estos/as niños/as viven en una sociedad mayoritariamente oral, donde en su expresión hablada y escrita, la lengua oral ocupa un espacio predominante, al que deseamos accedan los/as niños/as sordos, de acuerdo a las posibilidades de cada uno de ellos.

Teniendo en cuenta estos planteamientos, el proyecto que estamos construyendo en la Escuela de Educación Infantil "Piruetas", contiene los siguientes elementos que configuran una única comunidad, en la que conviven personas diferentes, sordas y oyentes:

- Un mismo currículum adaptado a la realidad de nuestra comunidad educativa: la educación de niños/as sordos y oyentes en relación y convivencia; diseñando objetivos, modificando bloques de contenido (introducción de la lengua de signos como un bloque más), estudiando nuevas intervenciones educativas, diseñando nuevas estrategias metodológicas, adecuando espacios, tiempos y materiales; fijando indicadores y elaborando herramientas para la evaluación de los procesos de enseñanza - aprendizaje y de las distintas intervenciones educativas..., todo ello dentro de un proceso de investigación y reflexión permanentes, que nos ayude a afianzar los pasos que vayamos dando y a mejorar de forma constante nuestras propuestas educativas. Un currículum de Educación Infantil que contempla la realidad global del niño/a, independientemente de que sea sordo u oyente.

- Contamos con unos recursos personales adecuados, profesionales e interesados en la formación e investigación permanentes:

- Trabajan **dos educadores/as por aula**, cotutores, y referentes, uno de ellos de lengua de signos, y el otro, de lengua oral, ambos especialistas en Educación Infantil, además de contar con otros profesionales como logopedas e intérpretes de lengua de signos, maestros, pedagogos y psicólogos.

El referente de lengua oral es quien transmite

información a los/as niños/as oyentes y a los/as niños/as sordos dentro de sus capacidades de lectura labial, restos auditivos y siempre de manera contextualizada. El referente de lengua de signos transmite la información a los/as niños/as sordos y aproxima esta lengua a los oyentes, como código comunicativo básico con las personas sordas.

- Una asesora sorda**, modelo adulto de la comunidad sorda y favorecedor de la construcción de la imagen del niño/a sordo, implicada en la tarea educativa desde el aula, el taller de lengua de signos y el tratamiento individualizado en lengua de signos con los/as niños/as sordos de los niveles educativos de 1-2 y 2-3 años. El tratamiento individualizado de lengua oral con estos niños/as lo lleva a cabo una logopeda, que en este curso es además la directora del Colegio Público de Sordos, dentro del marco de colaboración de los dos Centros.

- El interés del equipo educativo por la formación, investigación e innovación constantes**: actualmente una parte del equipo, que carecía de formación sobre la lengua de signos, está realizando un curso sobre dicha lengua, así como quedan pendientes para el próximo trimestre un seminario sobre lectoescritura y su importancia en la educación de los/as niños/as sordos, y un curso sobre características de la comunidad sorda. El equipo está desarrollando, en este momento, un proyecto de innovación que gira en torno a la aproximación a la comunicación escrita.

- Espacios adecuados**, pensados para la convivencia entre niños/as sordos y oyentes (estímulos luminosos, zonas sensoriales...), así como un material cuidadosamente diseñado. Espacios y materiales encaminados al desarrollo fundamentalmente de los sentidos, a la observación, manipulación, experimentación e investigación.

- Una estructuración de los tiempos**, contemplada desde las necesidades individuales de los/as niños/as sordos y oyentes, y de éstos como

grupo, así como desde los recursos personales con los que contamos. Nos parece importante que los/as niños/as sordos y oyentes pasen el mayor tiempo posible juntos, pues será en este marco donde participarán de ese mismo currículo al que venimos haciendo referencia, dedicando otros espacios de tiempo, más estructurados, para un trabajo más individualizado en lengua de signos y/o en lengua oral.

-El asesoramiento de los dos equipos de orientación que trabajan en la Escuela: el Equipo de Atención Temprana (EAT) y el EOEP de Deficiencias Auditivas, replanteando sus relaciones y funciones con vistas a desarrollar una coordinación y apoyo eficaces y totalmente integrados en el Centro.

-Con una propuesta metodológica específica: hablamos de la realización de talleres de lengua oral y de lengua de signos para todos los/as niños/as del aula, con el objetivo de reforzar algunos contenidos curriculares y asegurar un mayor acercamiento a ambas lenguas por parte de todos los/as niños/as. Estos talleres así como todas las estrategias metodológicas que se emplean ("juego por zonas", "juego heurístico", psicomotricidad relacional, "cesto de los tesoros"...) parten de unos principios metodológicos, incluidos en nuestro Proyecto Curricular, y que impregna nuestra tarea educativa: la globalidad, el aprendizaje significativo, la individualidad, la interacción, teniendo el juego como hilo conductor de la actividad..., pero recogiendo otros aspectos no menos importantes: lo multisensorial, apoyándonos en lo visual y en el tacto para el acceso a los diferentes aprendizajes; elementos comunicativos como la expresión corporal, la dramatización y la psicomotricidad. Además de contemplar la aproximación a la comunicación

escrita como un elemento importante en nuestras propuestas de trabajo, en cuanto al interés por los mensajes y textos escritos, y al descubrimiento de la funcionalidad de este tipo de mensajes.

-Establecimiento de coordinaciones internas y externas ajustadas: reuniones de nivel de edad, de claustro, de especialistas en el taller de lengua oral y en el taller de lengua de signos, de los distintos equipos de mejora (Fiestas, Currículo, Taller de Educación Ambiental...), de claustros..., así como con las dos orientadoras (EAT y EOEP) en diferentes marcos.

-Desde una implicación de las familias en el proyecto bilingüe, aspecto que suele darse en los centros de Educación Infantil, pero que en el nuestro tiene unas características especiales, ya que se da una relación, un interés, un compartir momentos importantes de las vidas de sus hijos/as por parte de las familias "sordas" y de las familias "oyentes". Así, a ambas se les ofrece la posibilidad de acudir a reuniones donde valorar cómo perciben el proceso educativo de la Escuela, el de sus propios hijos/as y el del grupo donde éste/a se encuentra; de acudir a charlas sobre temas que les interesa; de participar de la vida en el Centro asistiendo con sus hijos/as a fiestas o integrándose en alguna comisión para trabajar con los/as niños/as en el huerto o colaborando en la decoración de la Escuela, o confeccionando disfraces...; participando en el Consejo Escolar y/o utilizando la biblioteca de padres, donde pueden acceder a diferentes documentos elaborados por la Escuela; o quizás participar en un curso de lengua de signos, para padres de niños/as oyentes y para padres de niños/as sordos o en una Escuela de Padres, ambos organizados en colaboración con el EOEO de Deficientes Auditivos.

Finalmente, ahora nos encontramos luchando por la continuidad progresiva de este proyecto en el

segundo ciclo de Educación Infantil, así como en otras etapas educativas posteriores, ya que todos, niños/as, familias y profesionales somos conscientes de lo que un proyecto de estas características nos aporta, de su importancia y de las posibilidades que

ofrece a la comunidad sorda y a la comunidad oyente, a cada una de ellas y en interrelación, así como a la sociedad en la que todos debemos convivir en un contexto pluralista, justo y desde una actitud de respeto al otro.

El mundo en los ojos de un niño sordo

¡Hola! Me llamo Daniel, soy sordo, tengo dos años, y mi signo tiene mucho que ver con mis grandes ojos.

Hace dos años llegué a la Escuela. Lo primero que vi fue una gran elefanta lila en el hall, aunque yo ni siquiera supiera dar nombre a su color. De repente, muchos colores me inundaron. Me gustaba. Para ir al aula, cogido de la mano de mi padre, atravesé un largo pasillo en el que el día y la noche se alternaban. Era maravilloso el poder tocar, oler, mirar, gustar... Todavía no sabía que lo que percibía con los sentidos se trataba de una tienda, un parque, un semáforo..., porque no tenía palabras en mi cabeza que estructuraran lo que sentía.

Llamamos a la puerta y dimos a un interruptor. Mi padre abrió la puerta. Una luz naranja anunciaba nuestra presencia al grupo. ¡Cuántos niños había! Me fijé en todos ellos y me asusté un poco. Eran demasiados para mí. No entendía qué hacía yo allí. Dos adultos me miraron con dulzura y sentí cierta tranquilidad en mi interior. Uno se dirigía a mí con sus manos y el otro movía los labios, pero yo no entendía lo que decía. Nos sentamos todos juntos, nos presentamos y me “bautizaron” con un signo, ese que tiene que ver con mis grandes ojos. Empecé a darme cuenta que en el grupo también había otros dos niños como yo. Ellos tampoco entendían al adulto que movía los labios, en cambio se fijaban en el que movía sus manos. Los demás compañeros miraban casi por igual a uno y a otro. Me sentí acompañado: ¡había niños a los que les ocurría lo mismo que a mí!, aunque todavía ninguno de nosotros tuviera muy claro lo que significa ser sordo.

Durante estos dos años he aprendido a saber quién soy yo; a darme cuenta de mis posibilidades y limitaciones en la sala de psicomotricidad, en el aula; a relacionarme con mis compañeros sordos y oyentes en lengua de signos, y con mis dos “profes”, el que me habla con las manos (educador referente de lengua de signos) y el que me habla con los labios (educador referente de lengua oral); he disfrutado en el taller de lengua de signos con mi amiga Rita (la mascota) y todos mis amigos, sordos y oyentes, y soplado con Poli (la mascota del taller de lengua oral); cuando venía Ana Victoria (asesora sorda) a por mí, para “trabajar” en lengua de signos con mis amigos sordos, me sentía feliz, porque a través de mis manos he conseguido dar nombre a los colores, a diferenciar lo que es grande de lo pequeño; “hablo” de mi mamá o de mi papá y ¡lo mejor de todo!, me siento entendido, comprendido y aceptado, comienzo a explicarme el mundo que me rodea, y esto me hace crecer. Además, con Tere (trabajo individualizado de lengua oral) y con Lourdes (taller de lengua oral) he comenzado a producir mis primeras palabras en lengua oral: agua, papá, mamá...

Noto como el aire sale por mis labios, así como mi deseo de contar, de comunicar lo que siento, lo que pienso, de explicar lo que me sucede. Tengo mis amigos: oyentes y sordos. Ellos y mis dos “profes” son los que me están ayudando a construirme como persona y eso me hace ¡tan feliz!

Ahora puedo decir, con mis manos y mis labios, que el color de la gran elefanta es lila. Sólo deseo poder seguir creciendo con sordos y oyentes, utilizando esas dos lenguas, la de signos y la oral, que me permitan vivirme como un niño pleno y feliz.

Desde la mirada de Daniel, de dos años.

Text:
Equipo
educativo
E.E.I. “Piruetas”

**AHORA PUEDO
DECIR, CON MIS
MANOS Y MIS
LABIOS, QUE EL
COLOR DE LA
GRAN ELEFANTA
ES LILA.**

Curso de informática para jóvenes sord@s

Por tercer año APANSCE ha organizado un curso de informática para jóvenes sordos. Cada edición ha sido más completa que las anteriores: En el año 1998, el curso duró una semana intensiva en verano.

En el curso 99-00 fueron varias semanas en un único grupo de los sábados por la mañana y los contenidos fueron principalmente las herramientas informáticas y aplicaciones.

Este año, el curso 00-01 se han hecho dos grupos por niveles de conocimientos, las clases fueron en sábados alternos para cada nivel y los temas se han ampliado a diversas aplicaciones en Internet y telefonía móvil.

Al igual que en los años anteriores, el profesor ha sido Antonio Martínez, profesional sordo que trabaja en el sector informático. Ha conta-

do con la ayuda en alguna de las clases de la profesora Angela Antolinez, con experiencia como profesora de cursos de informática a jóvenes sordos en el Institut Joan Pelegrí.

Las clases se han hecho en una aula perfectamente equipada, con 15 ordenadores Pentium III conectados a Internet y con sistema de proyección para las explicaciones. El aula disponía también de impresoras y escaners. APANSCE invitó a participar a jóvenes sordos a través de todas las asociaciones de sordos y de familias que hay en Cataluña y se aprovechó también la realización del Segundo Congreso de la Juventud Sorda, celebrado en Barcelona, para presentar el programa.

Se inscribieron un total de 18 jóvenes y después de un examen de evaluación previo, el Profesor del curso seleccionó a 5 para el grupo avanzado y 13 para el grupo de iniciación.

Las clases duraron de Noviembre a Junio con muy

pocas interrupciones. Una de las más relevantes fue la del sábado en que se hizo la salida de esquí anual de APANSCE a Andorra y en la que participaron varios de los alumnos.

El grupo avanzado participó durante un día completo en las Jornadas de Preimpresión joven celebradas en la feria Graphintro, como un primer contacto con el mundo profesional de la informática aplicada al sector gráfico.

El temario incluyó temas como:

- Ficheros gráficos y buscadores avanzados en Internet
- Ofimática: Procesadores de texto, hoja de cálculo y presentaciones
- Creación de boletines con PageMaker
- Creación de paginas personales y cuentas de correo en Internet

Los alumnos del nivel avanzado acabaron el curso creando sus propias páginas personales en Internet mientras que los

del nivel de iniciación configuraron sus cuentas de mensajería para continuar comunicando entre ellos fuera de las clases.

Durante la fiesta de fin de curso de las actividades organizadas por APANSCE, se entregó un diploma a todos los alumnos asistentes y el director del curso aprovechó para destacar la importancia de las nuevas tecnologías para el desarrollo personal y profesional de las personas sordas y muy especialmente de los jóvenes. Han quedado varios temas en el tintero y hay muchas innovaciones que el año próximo se podrán enseñar. El objetivo es seguir con un curso de Iniciación y un curso Avanzado, ampliando contenidos e intentando también que este curso sirva para que muchos jóvenes sordos se conozcan.

Info K, el nou informatiu juvenil al K3 (?)

El nou K3 ha començat a emetre cada dia a les 19 h. l'informatiu juvenil Info K subtitulat.

Festa de final de curs i assemblea anual

El 16 de juny passat es va celebrar al Pati Llimona l'assemblea anual d'Apanсце i la festa de final de curs. Es van aprobar els comptes de l'any 2000 i el pressupost del 2001 i cal destacar que Apanсце s'ha finançat en menys d'un 50% mitjançant subvencions i que només un 10% del pressupost del 2001 es dedica a despeses d'organització. Més d'un 75% del pressupost és per projectes destinats a nens sords i les seves famílies i majoritàriament es contracta a persones sordes tant com professors de llengua de signes o de tecnologia o com a monitors de colònies. De la llista d'activitats que es va presentar destaquem la continuació dels cursos de llengua de signes per famílies, els cursos d'informàtica, l'edició del monogràfic "Leyendo juntos" sobre l'aprenentatge de la lectoescritura, la participació a les III Jornadas de Educación bilingüe en Madrid, els contactes amb el responsable del nou govern de la Generalitat i amb el Síndic de Greuges, les colònies per 50 nens a Salou, la formalització de l'entrada a Fiapas, la Jornada d'Atenció de 0 a 3 anys i la participació a l'Estudi de Benestar Social sobre les necessitats de la comunitat sorda.

Premis Apanсце

Els premis APANSCE d'enguany als projectes que s'han destacat per contribuir al desenvolupament educatiu dels nens sords van ser per al Club Super 3 que des de fa anys han treballat per fer-lo accessible als nens sords i per ILLESCAT, en general per la seva feina de desenvolupament de la Llengua de Signes i més en particular en aquest any per el llibre dedicat als signes dels animals del Zoo.

Presentació del nou diccionari trilingüe d'animals

El passat 18 de maig es va presentar al **Parc Zoològic Barcelona** el diccionari d'animals en LSC amb el recolzament del tercer tinent d'alcalde de la ciutat **Jordi Portabella**.

el signe de la balena

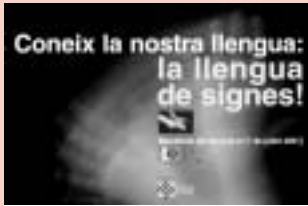
Els autors d'aquest llibre són **Josep Maria Segimon** i **Maria Pilar Fernández -Viader**. Aquest llibre és el resultat d'un gran treball d'investigació el·laborat per ILLESCAT, amb la participació de la Universitat de Barcelona, Apanсце, la FESOCA, Lencovis, les escoles Tres Pins i Josep Plà, els Instituts Municipals d'Educació i de Persones amb Disminució

de l'Ajuntament de Barcelona i la empresa Torraspapel. Per a més informació: ILLESCAT e-mail: jmsegimon@inicia.es fax: 93 418 39 45

el signe de la mosca

Setmana de les Llengües a Barcelona

El passat més de juny, la Federació de Sords de Catalunya, aprofitant l'Any Europeu de les Llengües i la 7a Diada de les Persones Sordes de Catalunya (30 de juny), va organitzar La Setmana d'Informació, Difusió i Sensibilització de la Llengua de Signes Catalana. Es van organitzar diverses activitats: exposicions, conferències, taules rodones, ... en una carpa montada al Port Olímpic amb el patrocini de diverses empreses i institucions públiques.

Es va volguer aprofitar aquesta ocasió per mostrar a la societat que la llengua de signes també és una llengua i que és el vehicle que permet a les persones sordes comunicar-se, aprendre, expressar-se, informar-se i sentir-se membres de la societat. També és pretenia, reivindicar davant de les autoritats

que hi van assistir, el definitiu reconeixement oficial de la llengua de signes. A l'acte de inauguració hi van assistir el Conseller en cap de la Generalitat **Artur Mas**, el president del Parlament de Catalunya **Joan Rigol**, l'Alcalde de Barcelona **Joan Clos** i la Consellera de Benestar Social **Irene Rigau**.

Symposium Euro-Ciu. Facetas de la rehabilitación del Implante Coclear en Europa

Montse Gómez.

El pasado 6 de abril, organizado por AICE se celebró en Barcelona el Symposium EURO-CIU Facetas de la Rehabilitación del Implante Coclear en Europa.

Los temas de las Ponencias fueron: • El niño con Implante Coclear. Sra. Carmen Pujol (España) • Rehabilitación del Implante Coclear. Dra. Sue Archbold (Inglaterra) • Las nuevas tecnologías en la Rehabilitación. Prof. Dr. Sandro Burdo (Italia) • Implante Coclear en grupos especiales jóvenes y niños con Patologías asociadas. Prof. Dr. Frans Coninx (Holanda).

Las ponencias presentadas por los profesionales de los países participantes fueron interesantes de contenido y alguna de ellas hasta novedosa. Las mesas redondas que prosiguieron a las ponencias adquirieron interés por las respuestas que los profesionales daban ante dudas que las personas asistentes se planteaban frente al Implante Coclear.

A continuación destaco brevemente algunas de ellas:

• *¿Pueden beneficiar sistemas paralelos, si el método es oral?*

España: Se respetan las expectativas de cada niño, si la lengua de signos es básica y de apoyo, se respeta, siempre trabajando el oral como prioritario....

Inglaterra: El Implante da como prioritario al éxito, que haya una buena comunicación.

En 1999, se publicó un informe tras un estudio de tres años.

Aunque el resultado era mejor en niños oralistas, existía muy poca diferencia con aquellos que también utilizaban lengua de signos....

Holanda: El desarrollo cognitivo bueno se consigue instaurando la lengua de signos, no se puede demostrar que ello sea bueno ó malo en la rehabilitación después de un Implante...

• *¿Se puede implantar a un bebé de pocos meses?*

Holanda: Es un compromiso contestar, es difícil desde el punto de vista educativo, no se desde el punto de vista médico....

Italia: Desde el punto de vista médico, no es aconsejable antes de un año por complicaciones en el nervio facial, que suelen tener a esa edad un riesgo más alto.

• *¿Existe algún programa especial destinado a jóvenes implantados, fuera de la escuela?*

Inglaterra: Los niños implantados hace años, que ahora son adolescentes, no participaron en la decisión del IC. Existe un

lugar de encuentro, como un club, y tienen profesionales que hablan con ellos sobre el IC. Algunos utilizan lengua oral, otros signan, no todos son éxitos. Intercambian emociones... Los padres también se reúnen paralelamente.

• *Un niño con "Síndrome de Usher" implantado ¿el desarrollo es favorable?*

Holanda: Si, si se efectúa el implante antes de la discapacidad visual (7-8 años de edad) si se manifiesta, se pueden ver ciertas diferencias, más de tipo social y emocional por la falta de visión.

• *¿Cómo está subvencionado el IC, en todos estos países?*

Inglaterra: Se han estudiado 19 países distintos de la Unión Europea. En algunos el reembolso es total y en otros parcial, depende de la política que siga la Sanidad de cada país.

Destacan algunos países como la República Checa que financia el 100% a los niños, y otros como Austria, Bélgica, Luxemburgo ó Portugal que subvencionan entre 30 a 600 Euros..

• *¿Tienen derecho a un nuevo implante?*

Inglaterra/Holanda: En teoría no, a excepción de que deje de funcionar.

• *Ante nuevos modelos, ¿Pueden cambiarse?*

Inglaterra: Si, si demuestran que con el cambio se mejorará el rendimiento. Nunca por una cuestión de estética.

Curs de monitors de lleure infantil i juvenil en llenguatge de signes

Mar Cantó Pérez

Hola amics!, Sóc una de les alumnes del curs de monitors de lleure infantil i juvenil, organitzat per Apanсце i la Fundació Pere Tarrés, us escric en nom de tots els meus companys per explicar-vos com ha anat la nostra experiència.

En primer lloc voldríem destacar el gran esforç d'integració que han fet els professors de l'Escola de l'Esplai, de la Fundació Pere Tarrés, a tots ells els donem les gràcies per la seva excel·lent tasca; especialment a la nostra interpret, l'Anna Maria, no només perquè ens ha permès seguir les classes, sino perquè ha sigut l'eina bàsica per comunicar-nos entre nosaltres... Els hem de felicitar per l'organització del curs, sobretot perquè algunes assignatures ens semblaven

complicades per adaptar-les als sords, i la veritat, n'hem quedat molt satisfets.

Hem fet un munt de coses, totes elles engrescadores, especialment la sortida a la natura i les sessions de jocs, expressió corporal i de sanitat, que són les que més ens han agradat i en les que ens ho vam passar molt bé... De fet l'experiència ha estat molt positiva, i encara són moltes les ganes que tenim de tornar-ho a repetir.

Tots estem molt contents amb l'experiència perquè ens ha donat més motivació per aprendre més coses que després podem ensenyar als nens sords dels nostres esplais. Creiem que cursos com aquests estan molt bé perquè falten professors sords, ells ens facilitarien l'aprenentatge perquè són els que millor saben

de les nostres problemàtiques; tot això sense deixar al marge als professors oients, es clar, perquè l'esforç d'integració s'ha de fer entre tots.

Si es torna a fer el curs de monitors amb llengua de signes, no deixeu d'anar-hi, penseu que us ho podreu passar molt bé, tant com nosaltres... I com diu la Susanna, si no heu tingut l'oportunitat d'anar de colònies, podeu fer-ho ara, l'experiència és inoblidable: us tornareu a sentir nens de deu anys!. Apreneu a fer jocs de tota mena, a entendre com creixen els nens i els joves i quines són les seves problemàtiques, treballareu els casos que us podrieu trobar fent de monitors, també us explicaran com fer tallers a l'esplai i a les colònies, acabareu per riure-us

de vosaltres mateixos i connectareu amb el nen que tots portem a dintre... Deixareu de tenir manies!

Valorareu molt el treball amb els nens, així com la responsabilitat que tenim tots els educadors i entindreu la importància de tots els valors positius dels quals estem tan necessitats, com la solidaritat, el companyerisme, el respecte a les persones i a la natura, reconèixer i acceptar la diversitat... Sempre aplicant-lo a les activitats de lleure i oci.

Finalment ens despedim i us diem a tots, que si s'organitzen cursos amb intèrprets de llengua de signes, no deixeu escapar l'oportunitat, sobretot quan s'està facilitant la formació la comunitat sorda

A reveure! La classe M-648

Colònies d'Apanсце del 2001

Aquest any les colònies van ser a Salou. La "jefa" va ser un altre cop la Menchu González, ella i el seu equip de monitors han aconseguit que totes les edicions de les colònies siguin inoblidables pels nens que hi participen.

Una de les novetats és que vam tenir monitors en pràctiques del curs de monitors que uns mesos abans havia organitzat Apanсце en col·laboració amb la Fundació Pere Tarrés. Van ser cinquanta nens i nenes sords. Ara la majoria ja se senten experts en colònies, ajuden als més petits que hi van per primera vegada i comparen els tallers per decidir quins són els més interessants.

Aquest cop els hi ha agradat molt dormir en un casa en lloc de en una tenda com l'any passat, tots estan d'acord en que és més comode. Al juliol a Salou hi feia molta calor i l'estona de piscina la disfrutaven especialment. De totes les activitats la que va tenir més èxit van ser els exàmens per ser un bon indi: calia arrossegar-se per terra sense tocar les cordes, no perdre l'equilibri passant per damunt d'uns troncs i molts més exercicis dels que feien els indis de les pel·lícules. És el primer que ens van ensenyar als pares el dia que els vam anar a recollir. Una altra de les activitats especials va ser una excursió en tren fins a Tarragona per visitar les runes romanes de la ciutat. L'últim dia com ja és tradició ens vam trobar tots els pares i mares en un dinar divertit i multitudinari. Després ens separàvem tots per començar les vacances. Ara els nens ja preparen les colònies de l'any que ve.

Estudi de Benestar Social

Durant tot aquest curs passat hem participat juntament amb la Federació de Sords i altres associacions, en l'estudi que està fent Benestar social sobre les necessitats de les persones sordes. Per poder dur a terme l'estudi s'ha entrevistat a més d'un centenar de persones sordes i famílies de nens sords. El Departament de Benestar Social ens ha fet arribar el seu agraïment per la participació i col·laboració de totes les persones d'apanсце a les que s'ha entrevistat.

Classes d'anglès a quinze nens sords

L'experiència que tot seguit explicarem és tota jove; encara no té prou rodatge per extreure'n conclusions definitives, però tots els que hi estem implicats, alumnes i docent, estem contents d'ella i tenim ganes d'explicar-la.

Text:
Ester Molins
Logopeda CREDAC-
CEIPM Tres Pins

SI ELS NENS I NENES SORDS/ES SÓN COMPE-TENTS EN UNA LLENGUA, LA LLENGUA DE SIGNES, I A PARTIR D'AQUESTA ACCEDEIXEN A LA LLENGUA ESCRITA CATALANA I CASTELLANA, PER QUÈ NO PODEM INTRODUIR-LOS A LA LLENGUA ANGLESA?

Això va començar ara fa tres cursos, quan les mestres-logopedes de l'Escola Tres Pins de l'agrupament de 1r (ara 4t) vàrem pensar que seria bo introduir l'aprenentatge de la llengua castellana i de la llengua anglesa, tal com es feia pels seus companys oïdors.

Vàrem iniciar-nos amb una sessió quinzenal per a cada llengua.

El curs següent es van afegir dos agrupaments de nens sords d'altres nivells escolars.

L'aprenentatge del castellà s'ha anat configurant per la seva banda. I pel que fa a l'anglès, aquest curs ja són 15 nens i nenes sords/es que aprenen anglès junts. Hi dediquem una hora setmanal.

Pensem que aquesta experiència és una mica atípica en l'educació del sord en tant que hi conflueixen dues singularitats. D'una banda, l'aprenentatge d'una llengua estrangera ha estat freqüentment descartat pels alumnes sords pregonos, donat que es pressuposa que "prou feina" tenen per aprendre la llengua oral del seu entorn immediat. Si bé aquesta última afirmació té components absolutament certs, també és veritat que l'anglès és present en la vida diària dels nostres alumnes i que cadascun d'ells fa hipòtesis i conjectures sobre aquesta llengua.

Si els nens i nenes sords/es són competents en una llengua, la llengua de signes, i a partir d'aques-

ta accedeixen a la llengua escrita catalana i castellana, per què no podem introduir-los a la llengua anglesa? Evidentment, els objectius seran menys ambiciosos que per al català i el castellà, i diversos dels fixats pels seus companys oïdors. De fet, com ja hem dit, només hi dediquem una hora a la setmana i en grup específic d'alumnes sords (tot i que en agradaria ampliar l'horari).

En segon lloc, poques vegades i de manera sistemàtica s'agrupen 15 alumnes sords pregonos pel treball de qualsevol àrea. Els agrupaments de nens sords tendeixen a ser reduïts per tal de poder abastar les necessitats educatives de cadascun d'ells. Si bé és cert que s'ha de tenir, cap els nens sords com cap a qualsevol nen, una mirada individualitzada, també és evident que això fomenta, en els infants sords i en els mateixos docents, una imatge de l'alumne com individu amb dèficit, amb dificultats d'aprenentatge, subjecte de reeducació. És a dir que es posa l'accent en tot allò que no "funciona" i col·loca el tema de l'autonomia del nen/a sord com una responsabilitat de l'adult.

Quan s'ajunten 15 alumnes, però, aquesta mirada individualitzada per part de l'ensenyant no té cabuda.

El docent no pot esperar l'atenció simultània de tots els nois i noies. Tal com passa en una classe d'oïdors, hi ha múltiples interaccions entre els alumnes que no es poden controlar... ni falta que fa. Tampoc no es pot incidir cada vegada que t'adones que un nen no escolta.

Els mecanismes de control d'aquestes situacions són les que habitualment es donen en una classe d'oïdors: "Si et plau, surt fora per què estàs interrompent la classe.", avisos reclamant l'atenció, nota a les famílies advertint de l'actitud inadequada, etc. En definitiva, es responsabilitza el propi alumne del seu aprenentatge, del seu rendiment. Si no escolta, si perd el temps, si interromp la classe, no pot esperar que la mestra actuï de forma específica, sinó que aquesta farà referència a les normes bàsiques de funcionament de la classe. La pressió del grup i el desig de no ser diferent, actuen de reguladors de l'actitud.

Tanmateix, les interaccions no són sempre de caire negatiu, sinó tot al contrari. Moltes vegades, aquestes es donen per aportar aclariments a algun company sobre aspectes de la sessió que queden confosos. La pluralitat d'intervencions permet que els alumnes s'adonin de que les seves dificultats són les de molts dels seus companys i per tant no estan en una classe especial on són especials. El nivell d'informacions que circulen és incomparablement més ric que en un grup petit i per tant es donen més estímuls per a l'aprenentatge.

Inevitablement, el docent ha de plantejar la classe donant cabuda a la participació: promovent les intervencions alçant la mà, exposant a la pissarra, potenciant el treball d'elaboració per petits grups o parelles, controlant el treball d'elaboració de cada alumne (i no l'alumne), etc.

En un grup reduït, també es posen en funcionament aquests mecanismes de control i de partici-

ció, però l'objectiu no és tant aconseguir una correcta dinàmica de classe, sinó supervisar el procés d'aprenentatge de cada nen.

El ritme d'aprenentatge no es troba distorsionat pel fet de ser un grup nombrós. Quan per diferents motius falta un agrupament (per exemple, per sortida pedagògica) amb la qual cosa el grup queda reduït a 9-10 alumnes, no s'observen diferències de ritme i de nivell d'aprofundiment en el treball.

En definitiva, la pròpia dinàmica de la classe és la que gestiona els processos d'aprenentatge, deixant de ser la responsabilitat exclusiva del docent.

La tasca d'ensenyar a un grup nombrós de nens sords implica un canvi d'estratègies i, sobre tot, un canvi de "xip" del docent, però a la vista de la valoració de l'experiència pensem que cal seguir promovent-la, i ampliar-la a altres àrees, sempre que sigui possible des del punt de vista de l'organització del centre.

Me llamo Jeanne Collins y he tenido el placer de enseñar Lengua de Signos Americana (ASL) e inglés a 70 niños y adultos sordos en el área de Barcelona durante los últimos cuatro meses. He estado en España varias veces a lo largo de mi vida, pero siempre por pocas semanas. Siempre había querido vivir aquí, durante un periodo más largo porque mis abuelos emigraron a los Estados Unidos en los años 20 y quería que mis hijos aprendieran la lengua y la rica cultura españolas. He sido profesora de niños sordos en California durante quince años, he enseñado lengua de signos americana durante diez años e inglés cinco años.

En 1998 conocí a dos amigos Marta Vinardell, una profesora de Sabadell y Antonio Martínez, editor de Difusord. Entonces discutimos la posibilidad de en un futuro enseñar ASL en Barcelona.

Clases de ASL Lengua de Signos Americana

Antes de mi llegada a España en enero de este año, Marta me puso en contacto con Apanisce y con Illescat que a su vez me pusieron en contacto con escuelas, organismos y personas interesadas en aprender ASL e inglés. De esta forma en estos meses he dado clases a 4 grupos de niños de los siguientes centros: Escuelas Cras, Tres Pins y Josep Pla y de los IES Consell de Cent y Josep Pla. Los alumnos tenían entre siete y dieciocho años. También he dado clases a 25 adultos en el Campus del Valle Hebrón de la Universidad de Barcelona y en los locales de ASU. La mayoría de los adultos eran profesores de LSC (lengua de signos catalana) o intérpretes de lengua de signos. Las clases eran de una hora o una hora y media a la semana.

El currículo de ASL consistía en lenguaje funcional diario. Los estudiantes aprendían cómo saludarse, dar direcciones, información personal de uno mismo, conceptos de tiempo, actividades diarias y vocabulario relacionado con la casa, la comunidad y la escuela. También enseñé inglés escrito básico como soporte a este currículo. Espero que en un futuro, cuando estos alumnos encuentren a otros usuarios de la ASL puedan comunicar necesidades básicas y compartir información personal.

Text:
Jeanne Collins

Una experiència de lectura compartida entre alumnes sords i oïdors

A l'Escola Tres Pins els nens sords i els nens oïdors comparteixen educació: comparteixen aules, patis, mestres, logopedes, monitors, amics, llengües...

Text:
Ester Molins
 Logopeda CREDAC-
 CEIPM Tres Pins
Núria Rovira
 Mestra d'Educació
 Infantil del CEIPM
 Tres Pins
Imma Algueró
 Mestra de Primària
 del CEIPM Tres Pins

**HI HA OÏDORS
 QUE LLEGEIXEN
 EN LLENGUA
 DE SIGNES.
 HI HA SORDS
 QUE LLEGEIXEN
 ORALMENT.**

Tanmateix, alumnes sords i oïdors, mestres i logopedes, tots, estem tots força acostumats a ajuntar-nos o dividir-nos segons l'assignatura que fem o l'activitat a realitzar.

A Primària, tradicionalment l'alumnat sord i oïdor treballen separatament les àrees de llengua. Donat que l'accés a la llengua escrita es realitza a partir de la primera llengua (llengua oral pels oïdors, llengua de signes pels sords), l'enfocament d'aquesta àrea ha d'articular-se de forma molt diferenciada pels nens i nenes sords/es i, per tant, la treballen en aula específica. Ja fa dos cursos, però, que el grup que enguany fa 1r de Primària, "Els lleons i les lleones", realitza una experiència de treball de llengua escrita conjunta per a sords i oïdors. Una experiència que hem anomenat de "lectura compartida".

Tots els docents procurem que els nostres alumnes llegeixin cada dia. Vet aquí, però, que els alumnes oïdors ho fan oralment i els sords ho fan amb llengua de signes: el grup d'oïdors llegeix un mateix text, seguint la lectura individualment, per audició, en el seu propi llibre o material imprès; els infants sords, per fer lectura col·lectiva, necessitaran visualitzar el text a la pissarra (escrit per la logopeda o projectat).

O sigui que cadascú pel seu cantó. .. Però, per què no intentar fer-ho junts?

Tenim precedents d'estratègies pròpies de l'ensenyament dels nens i nenes sords/es que, un cop aplicades, han repercutit en una millora de l'ensenyament dels oïdors/es. A la nostra escola, a Parvulari els contes s'aborden d'una manera una mica diferent de com ho fan la majoria d'escoles: els contes els expliquem amb llengua oral i amb llengua de signes, els dramatitzem, seqüenciem el treball per tal que els nens petits en puguin copsar l'estructura interna i començar a escriure... En definitiva, a aquesta tasca se li dedica un temps i unes activitats que permeten tant a infants sords (en aquestes primeres edats, normalment amb un bagatge lingüístic menys ric que els oïdors),

com oïdors realitzar aprenentatges significatius, més enllà d'escoltar el conte.

Amb aquesta mateixa idea, és a dir, que la forma de treballar amb els nens i nenes sords/es podria aportar beneficis als infants oïdors, vàrem començar l'experiència de la lectura compartida alumnat sord-alumnat oïdor. I vam començar a projectar els textos a la pissarra.

És el dia del conte.... Portem el projector a la classe, alguns aplaudiments i "biens!!", abaixem les persianes i apaguem els llums, tot vigilant que hi hagi prou visibilitat pels alumnes sords.

La mestra llegeix i la logopeda tradueix. Després tots els nens i nenes llegeixen. Els oïdors oralment, i la logopeda tradueix. Els sords en llengua de signes, i la logopeda tradueix per als oïdors.

Oïdors o sords, tots fan la mateixa feina, cadascun d'ells en la seva llengua. N'hi ha que ubiquen noms o fragments de text, n'hi ha que llegeixen tota una plana, n'hi ha que llegeixen simultàniament amb la docent. Hi ha oïdors que llegeixen en llengua de signes. Hi ha sords que llegeixen oralment.

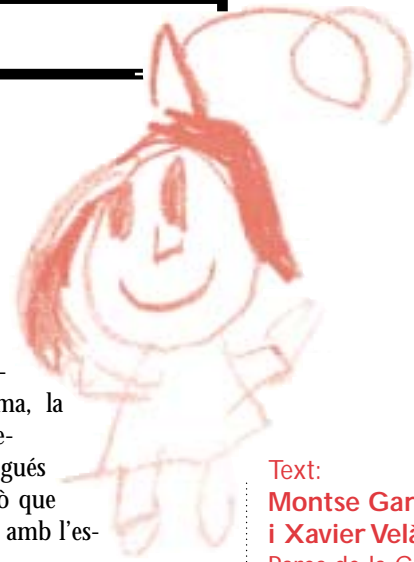
Els avantatges d'aquest treball són evidents pels nens sords. S'apropien d'un text a partir de la seva participació en les moltes interaccions que ens produeixen durant la lectura: el modelatge dels adults, el modelatge dels alumnes sords i oïdors de bona competència lectora, les seves pròpies lectures, s'assabenten de les diferències d'actituds i aptituds dels oïdors (no sempre se'n poden fer càrrec), poden exercir de professors de llengua de signes,...

I els oïdors, què en treuen? Doncs quasi que podríem repetir el que acabem de dir. Els infants amb dificultats lectores disposen de més temps d'elaboració que no si seguissin la lectura en el seu llibre; els nens de bona competència lectora poden ampliar coneixements de sintaxi i ortografia que podrien passar desapercibuts en una lectura més individualitzada. I, a més a més, tenen l'oportunitat d'aprendre llengua de signes de forma força sistematitzada i de valorar l'esforç que fan alguns dels seus companys sords per produir oralment.

Poques vegades aquest treball queda reflectit en una fitxa per l'àlbum del trimestre, però és ben segur que els nens i nenes sords i oïdors en fan molta de feina.

La Cristina és una nena feliç

Alguns de vosaltres ja coneixeu la seva història, però per als qui no la conegueu permeteu-nos que us l'expliquem.

La Cristina al néixer va patir una manca d'oxigenació, però els metges ens van dir que la nena no tenia cap problema, estava perfecta. Durant els successius controls pediàtrics "tot anava bé". Als pocs mesos, ens vam adonar que alguna cosa no rutllava bé en la seva evolució. Vàrem consultar a un neuròleg i després d'algunes proves ens van dir "Tranquils tot va bé". Com que no ho veiem clar i seguint la nostra intuïció vam canviar de pediatria i aquest ens va adreçar a un altre neuròleg.

Després d'un llarg camí de proves (scanners, electros, ressonàncies, etc.), el resultat va ser que aquell petit problema sense importància, d'oxigenació, si que havia afectat a la nostra petita. Tenia un lesió cerebral, amb una forta irritabilitat que entre d'altres coses li impedia reconèixer el seu costat esquerre.

Ningú sabia dir-nos l'abast d'aquesta lesió, tan sols que la nena necessitava molta estimulació.

Vam començar a consultar diferents especialistes, però ni ells mateixos sabien com podia evolucionar i acabar de desenvolupar-se el seu cervellet, i alguns metges ens van arribar a aconsellar sedar a la nostra filla.

Nosaltres pensàvem que sedant-la no podríem treure el mateix profit a l'estimulació i vàrem decidir no sedar, si alguna vegada tenia algun tipus d'atac ja actuaríem amb conseqüència. Mica en mica vàiem com a nivell psicomotor la Cristina anava fent avanços, però nosaltres pares sense experiència, creiem que la nostra filla no podia sentir-nos. Ho vam comentar al seu neuròleg i aquest ens va demanar uns potencials auditiu, sent el resultat que la nostra filla era oient.

Mig any mes tard, continuàvem pensant que la Cristina no hi sentia, i li vam tornar a plantejar al metge. Ens van repetir els potencials, i mentre li estaven fent, va passar una ambulància, la professional que li feia els potencials ens va dir "Veu, l'ambulància l'ha sentit". Un altre cop, la Cristina era oient.

El neuròleg davant la nostra angoixa i els resul-

tats, ens va dir que no ens obsessionéssim amb aquest tema, la nostra filla tenia una lesió cerebral i possiblement no pogués codificar allò que sentia, però que ja ho faria, que continuéssim amb l'estimulació.

Evidentment aquesta resposta no ens va deixar tranquils i vam demanar a una amiga, repetir les proves al hospital de St. Joan de Deu. Era el mes d'agost la Cristina tenia casi 3 anys, la varen adormir i li van fer per tercer cop els potencials. El resultat, "La nostra filla era sorda". Aquest nou diagnòstic donava per fi resposta a moltes de les nostres angoixes, dubtes i preocupacions. La Cristina no era "Tonta", només era sorda.

A partir d'aquest moment el més important per a nosaltres era poder comunicar-nos amb la nostra filla, però, Com fer-ho?. Ens van posar en contacte amb APANSCE i després de veure meravellats, com uns nens i nenes petits eren capaços de expressar-se amb aquella fluïdesa a través del llenguatge de signes, ho tinguérem molt clar, allò era el que volíem també per a la nostra filla. Un llenguatge que li permetés estructurar el seus pensaments, que pogués expressar les seves necessitats, els seus desitjos, etc..

L'adquisició del nou llenguatge, l'ajut per part d'altres pares amb les seves experiències i el contacte amb altres persones sordes, va donar com a fruit, un canvi radical de la Cristina. Actualment, la Cristina esta fent P4 a Tres Pins, és una nena feliç, afectuosa, que se sent molt estimada i déu n'hi do com es comunica.

Com a pares, pensem que assimilar i acceptar les disminucions de la nostra filla a sigut fonamental, per poder donar-li l'amor, la dedicació i l'atenció específica que aquests nens necessiten.

Per això a tots aquells pares que estigueu en una situació similar, us recomanem que proveu d'utilitzar aquest llenguatge com una eina de comunicació amb els vostres fills, ben aviat veureu el seu canvi.

Text:
Montse Garcia
i Xavier Velasco
Pares de la Cristina

L'ADQUISICIÓ DEL NOU LLENGUATGE, L'AJUT PER PART D'ALTRES PARES AMB LES SEVES EXPERIÈNCIES I EL CONTACTE AMB ALTRES PERSONES SORDES, VA DONAR COM A FRUIT, UN CANVI RADICAL DE LA CRISTINA

Cursos de Llengua de Signes per a pares i avis

Els cursos començaran el proper més de novembre.
Informació al teletext del canal 33. (pag. 869)
Preinscripcions els dimecres i divendres de 4 a 8 h.
Al telèfon 93 338 96 58 i al fax 93 338 83 29

Cursos d'Informàtica. Nivell d'iniciació i avançat

Els cursos començaran el mes de novembre.
Informació al teletext del canal 33. (pag. 869)
Preinscripcions els dimecres i divendres de 4 a 8 h.
Al telèfon 93 338 96 58 i al fax 93 338 83 29

Ier Encuentro de colegios para sordos

Por primera vez se realizó un encuentro de alumnos sordos de las distintas escuelas de Cataluña. Más de 150 niños, de 3 a 18 años, participaron entusiastamente de una jornada recreativa al aire libre en la zona de Montseny

Text:
Mariana Jara
Periodista

**LAS MANOS
REVOLOTEABAN
POR TODO EL
LUGAR Y LAS
CONVERSACIONES
MÁS FRECUENTES
ERAN SOBRE SUS
ARTISTAS
FAVORITOS, LAS
PELIS DE MODAS Y
LOS IMPLANTES
COCLEARES.**

Cuando uno no está sumergido en lo que significa pasar un día con niños sordos, puede pensar que la comunicación entre ellos es muy difícil. Yo no tengo hijos sordos, ni hermanos, ni nadie cercano con problemas auditivos severos pero, tampoco me es ajena esta realidad, no era la primera vez que participaba de una fiesta de niños sordos por lo cual, ya sabía que vería a los niños corriendo, riendo, peleándose y jugando como cualquier otro de su edad; lo único que se comunicaban mediante signos. Lo que realmente me sorprendió fue la verdadera integración que lograron, entre ellos, niños con distinto tipo de aprendizaje.

Los inicios

El día comenzó tímidamente y con preocupantes augurios de lluvia aún así, se decidió realizar el I encuentro de niños sordos en Cataluña, varios meses llevaban organizando el encuentro y el mal tiempo no sería un obstáculo, además eran los pequeños los más emocionados con esta salida.

El motivo principal fue, simplemente, que los niños compartieran un día al aire libre con otros niños sordos. “ Es la primera vez que se realiza un encuentro de primaria y secundaria. Todo comenzó porque habitualmente nos reunimos algunos directores y hablábamos que hacia falta un encuentro masivo, una reunión entre colegios. Una vez que lo habíamos decidido invitamos a los otros colegios, los cuales en su mayoría confirmaron inmediatamente su asistencia. La idea es ampliar el círculo de

relación de estos niños y de paso, nosotros compartir experiencias” cuenta Fernando Galcerán, director del CRAS de Sabadell y organizador del encuentro junto a los directores del Josep Pla y la Masana

En camino...

En el autocar, con el que me tocó irme, los pequeños del Tres Pins pasaron en busca de los del Consell de Cent y mientras los más grandes se acomodaban, los pequeños arrodillados sobre los asientos se comunicaban con el de atrás, los de enfrente y los de los lados. Las manos revoloteaban por todo el lugar y las conversaciones más frecuentes eran sobre sus artistas favoritos, las pelis de modas y los implantes cocleares.

Sonia co-tutora del colegio Tres Pins saludaba a las demás profesoras y luego de contar a todos los integrantes opinaba que : “estas cosas que hacen son importantísimas por el intercambio de información que reciben los niños, ya que sus inquietudes tienen que ver con las mismas que cualquier niño de su edad tiene pero, también hay cosas que les afectan sólo a este colectivo”.

El paseo sirvió también para que las profesoras se reencontraran con sus antiguos alumnos y así surgir un poco de historia. Por eso, cuando un chico del Consell de Cent se acercó a saludarla, en un primer instante no lo reconoció pero, luego se emocionó al darse cuenta que era Marc, un ex alumno suyo, gracias al cual comenzó a descubrir el lenguaje de signo. Al recordar los inicios cuenta lo

difícil que fue todo.” Costó mucho ponerlo en práctica porque existía una gran desconfianza en torno al nuevo sistema, por suerte ha dado muy buenos resultados. Esta muy bien que los niños desarrollen el lenguaje oral pero, la lengua de signos es su lengua y es finalmente, con la que se sienten más cómodos”.

Por fin hemos llegado

Una vez ya en el parque de Gualba, los saludos entre conocidos y el bocadillo de media mañana hicieron corta la espera al resto de colegios que faltaban por venir. A medio día y con un hermoso sol, cuando ya estaban todos, se dividieron en grupos para realizar distintas actividades; los mayores se reunieron en el campo de fútbol, los más pequeños se quedaron en el parque de juegos y los intermedios partieron de excursión en busca de unos jabalís que, según les habían dicho, vivían por la parte de arriba del parque. Aunque no los encontraron nadie volvió decepcionado, es más, unos cuantos regresaron felices con sus nuevas mascotas, unos renacuajos que colocaron en botellas plásticas que les sirvieron de improvisadas peceras.

Para la hora de comer, ya había niños que no soltaban de la mano a su nuevo amigo y las profesoras, comentaban con entusiasmo, que algunos pequeños ya habían encontrado novia.

Por la tarde, así como a la hora de comer cada quien tuvo libertad absoluta; durante la comida los más grandes compartían bocadillos para irse rápidamente a caminar y los pequeños, sin hacer mucho caso de la comida que dejaban por allí, jugaban cerca al río a la vista atenta de los adultos.

Los profesores intercambiaban experiencias de sus clases y entre fresas y tartas de cocas, debatían amistosamente sus ideas sobre enseñanza. Así se podía ver a las profesoras del Tres Pins, de enseñan-

za bilingüe de integración en muchos puntos de acuerdo con la gente de la Massana, escuela específica que utiliza la lengua de signos sólo como apoyo.

Frente a este panorama no era de extrañar que los niños tampoco tuvieran diferencias entre ellos y la comunicación fluyera espontáneamente. Ana Casals profesora de la Massana comentaba: “sufrí al principio pensando en que no se entenderían, porque mis niños no conocen muy bien la lengua de signos pero, ya ves, se comunican muy bien”.

La despedida

La hora de partir llegó muy pronto y los abrazos y los saludos quedaban registrados en las fotografías. En el último momento se veía alguno corriendo en busca de un boli y un papel ocasional para apuntar el mail de su amigo.

Los profesores por su parte recogían los abrigos y paraguas que pronosticaban un mal día, cosa que no ocurrió, muy por el contrario, tanto que ya quedó pendiente el próximo encuentro de niños sordos, ahora lo que falta es fijar la fecha.

Los asistentes

CEE Massana de Girona, CEE Josep Plà de Barcelona, CE CRAS de Sabadell, CIM Tres Pins de Barcelona, IES Consell de Cent de Barcelona, IES Josep Plà de Barcelona, IES Escola Industrial de Sabadell y IES de Sabadell.

LOS PROFESORES INTERCAMBIABAN EXPERIENCIAS DE SUS CLASES Y ENTRE FRESAS Y TARTAS DE COCAS, DEBATÍAN AMISTOSAMENTE SUS IDEAS SOBRE ENSEÑANZA.

Text:
Domingo
Hernández
Voluntari
d'APSOCECAT

**SÓN PERSONES
QUE NECESSITEN
LA NOSTRA AJUDA
PER PODER
GAUDIR D'UN
BENESTAR, D'UNA
QUALITAT DE VIDA
QUE ARA TENEN
LLUNY**

APSOCECAT

Associació catalana de pares i mares de sordcecs

La segona col·laboració d'Apsocecat dins les pàgines de L'Espai us vol apropar, primer, a les vivències i sentiments dels voluntaris de l'associació, nois i noies amb empenta i il·lusió, sense l'ajut dels quals els nens i adults sordcecs tindrien una vida molt més avorrida. I després trobareu un text breu sobre la Sordceguesa com a Malaltia Rara, i el que comporta aquesta denominació. Esperem que, poc a poc, amb aquests articles, els que formeu la comunitat de Sords podeu anar entenent una mica més el que és la Sordceguesa.

Una ajuda més

Som molts els joves que estem ficats en el món del voluntariat. Hi ha nois i noies de 17, 18, 24, 32... anys que van cada dia, un cop per setmana, o caps de setmana per donar conversa, diversió, companyia, suport... AJUDA. També per ser els ulls i les orelles de persones sordcegues.

De vegades es parla d'aquest jovent que no sap més que malgastar el temps, que no té valors, que li ve tot donat. Potser és una opinió general, però som molts els joves que no vivim d'opinions generals i ens atrevim a mirar als ulls de qui ens necessita. Un nen que no pot veure ni escoltar el món que l'envolta necessita ajuda. El nostre dia a dia està ple d'imatges que ens passen volant i de veus que ens parlen constantment, tant constantment que és difícil donar sentit a paraules com contemplar o escoltar. No tenim temps.

Les nostres mans poden fer de pont a les persones sordcegues. Podem ser pont per arribar a un somriure quan un nen juga amb un globus d'aigua, quan corre tranquil per un pati, quan construeix un castell de sorra, quan decora una capsa amb fulles i flors que ell mateix ha recollit abans. Les nostres mans poden ser pont per fer possible un temps lliure i d'oci que els nens sordcecs, com qualsevol nen, necessiten per contactar amb el món que els envolta i formar-ne part.

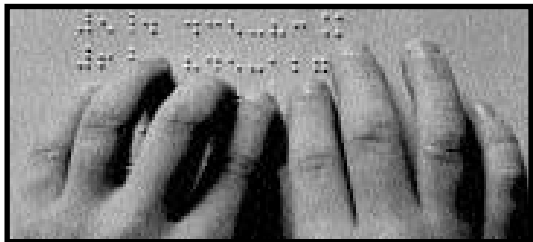
Els joves que ens trobem els caps de setmana que es fan periòdicament per donar un RESPIR als familiars dels nens sordcecs volem ser aquest pont. Sempre que s'acosten les dates els records de l'última trobada fan créixer les ganes de veure la Marta, la Idoia, la Clara, el Pedro... i et preguntes: els agradaran les activitats que farem? Disfrutaran? En les activitats d'aquests caps de setmana ajudem els nens

a vestir-se, a menjar, hi estem quan es desperten i quan es posen a dormir. També els acompanyem per conèixer realitats poc habituals per a ells, com per exemple un bosc. Moltes vegades se'ns fa difícil imaginar quina és la informació que els arriba, que perceben d'allò que els envolta. Per això és molt important adaptar-se al seu ritme, anar coneixent a poc a poc, anticipant allò que el nen es trobarà o l'activitat que farà.

Els voluntaris que ens trobem en aquestes sortides sempre volem repetir i esperem amb il·lusió la propera trobada. Som conscients que no podem fer com si res quan aquests nens necessiten la nostra ajuda. Una voluntària nova em comentava la darrera reunió la seva sorpresa en veure la relació que teníem els voluntaris. Es pensava que ens coneixíem de molt temps enrere. La majoria ens havíem trobat per primera vegada aquest estiu passat, en les primeres colònies d'APSOCECAT. Aquells dies van ser inoblidables i tots els recordem amb molta estima. És difícil d'explicar com et sents quan acaba una experiència així, sembla una paradoxa com aquests nens et poden treure dels ulls una bona d'indiferència que normalment et fa de cuirassa. I entre els monitors que sentim això es forma una unió que no necessita de moltes paraules. Potser per això després ens hem anat trobant i quan acaba alguna activitat ja tenim ben present la data de la propera.

Moltes vegades sentim desgràcies als telenotícies, la informació ens acosta les catàstrofes que diàriament es produeixen, ja estem acostumats. No podem mirar-nos el melic del conformisme quan sabem que molta gent encara no coneix el col·lectiu que actualment pateix sordceguesa a Catalunya o a

l'Estat espanyol. Són persones que necessiten la nostra ajuda per poder gaudir d'un benestar, d'una qualitat de vida que ara tenen lluny. Una il·lusòria

modernitat ens fa pensar que tot ha de venir sol, sense esforç, per això no volem pensar com seria tenir les barreres d'una persona sordcega. Ens sembla que no podríem tirar endavant, però ells ho fan, superen amb esforç el dia a dia. Han de ser un exemple per acabar amb la mandra, la indiferència. Ells ens donen la il·lusió, la vitalitat, les energies per esforçar-nos i fer que tots gaudim de la vida.

Les malalties rares i la sordceguesa

La Sordceguesa és una discapacitat multisensorial que impedeix a la persona valer-se, amb eficàcia, dels sentits de la oïda i de la vista. En els països occidentals s'ha calculat una proporció de 15 persones Sordcegues per cada 100.000 habitants. Es tracta d'una discapacitat "rara" (en el sentit de: poc freqüent) per dos motius:

1. És desconeguda per a la majoria de la societat i no està reconeguda com a específica.
2. Afecta a menys del 5/10.000 habitants.

Segons la definició de la Unió Europea, les Malalties Rares, incloses les d'origen genètic, són aquelles malalties amb perill de mort o d'invalidesa crònica, que tenen una freqüència (prevalença) baixa, menor de 5 casos per cada 10.000 habitants en la Comunitat.

Sota la denominació de Malaltia Rara s'agrupen unes 5.000 malalties, que, individualment, presenten característiques molt disperses. El principal interès d'agrupar-les sota aquesta denominació es aconseguir agregar esforços per a fomentar la investigació i l'interès de la societat per a totes elles en el seu conjunt.

La causa de la Sordceguesa és, en conclusió, tota una munió de Malalties Rares. Aparentment la única excepció seria la produïda a conseqüència de prematuritat o problemes de patiment fetal com ara l'asfíxia en el moment del part.

Dins de la problemàtica, doncs, és de gran importància pel nostre col·lectiu saber que s'ha obert un portal d'Internet que incorpora un sistema d'informació en castellà sobre Malalties Rares.

El CISAT (Centro de Investigación sobre el Síndrome del Aceite Tóxico), pertanyent a la Subdirecció General de Epidemiología y Centros Nacionales de Salud Pública del Instituto de Salud

Carlos III i col·laborador de l'Oficina Europea de l'OMS (Organització Mundial de la Salut), ha estat l'encarregat d'elaborar aquest primer sistema d'informació en castellà sobre Malalties Rares o poc freqüents dins el nou portal d'Internet, atenent al programa iniciat per aquest centre i seguint la iniciativa de la Unió Europea -publicada en el Diari Oficial de las Comunitats Europees el 22 de Juny de 1999, decisió N° 1295/99/CE (Programa Europeu sobre Malalties Rares)-. L'actualització d'aquesta part del sistema d'informació es realitzarà de forma contínua en col·laboració amb societats científiques mèdiques.

L'adreça d'aquest portal és: www.isciii.es/er/

Per als usuaris, el Sistema d'Informació sobre Malalties Rares pretén ser un punt de trobada per a professionals, pacients, familiars, institucions, indústria, mitjans de comunicació i societat en general. L'objectiu és únic:

Ajudar a orientar els problemes de qualsevol tipus, que s'originen des d'un punt de vista social i mèdic, en les Malalties Rares.

La versió actual presenta un resum de les característiques fonamentals d'unes 700 d'aquestes entitats clíniques, així com adreces d'associacions d'afectats a les que s'ha tingut accés, connexions amb aspectes relacionats amb temes socials, i informació general sobre investigació i medicaments orfes (destinats al diagnòstic, a la prevenció o al tractament de les Malalties Rares).

Finalment, destacar que la darrera fita en el tema va ser la "**Conferència Europea sobre Malalties Rares i Discapacitats**" (European Conference on Rare Disorders and Disabilities) celebrada recentment a Copenhague, Dinamarca, del 18 al 19 de maig de 2001.

Text:

Ricard López
Pare de la Clara
President
d'APSOCECAT

**LA SORDCEGUESA
ÉS UNA
DISCAPACITAT
MULTISENSORIAL
QUE IMPEDEIX A
LA PERSONA
VALER-SE, AMB
EFICÀCIA, DELS
SENTITS DE LA
OÏDA I DE LA
VISTA.**

Feu-vos sòcis d' APANSCE

Associació de pares de nens sords de Catalunya

c/Pere Vergés 1, 11a planta (Hotel d'Entitats la Pau) 08020 Barcelona. Fax 93 410 92 09

1. INSCRIPCIÓ FAMILIAR

Nom i cognoms pare

Nom i cognoms mare

1er fill Escola

sord oient Data naix. / /

2on fill Escola

sord oient Data naix. / /

3er fill Escola

sord oient Data naix. / /

Adreça

Telèfon

Quota anual: 5.000 pts

(inclou subscripció a la revista "l'Espai")

2. INSCRIPCIÓ DE SUPORT

Nom i cognoms/Empresa

Empresa

Adreça

CP

Telèfon

Fax

E.mail

Quota anual: 5.000 pts. 10.000 pts

(inclou subscripció a la revista l'Espai)

3. SUBSCRIPCIÓ A LA REVISTA L'ESPAI

Nom

1er cognom

2on cognom

Empresa

Adreça

CP

Població

Telèfon

Fax

E.mail

Quota anual: 1.500 pts

DADES BANCÀRIES

Entitat

Titular del dipòsit

Entitat

Oficina

D.C.

Compte

(en total 20 dígit)

Sol·licito que fins nou avís carregueu en el meu dipòsit els rebuts presentats per l'Associació de Pares de Nens

Sords de Catalunya. APANSCE

Signatura del titular del dipòsit

Envieu aquesta butlleta a **APANSCE**. Fax 93 410 92 09

Visiteu la nostra pàgina a internet i estigueu al dia de les reunions i activitats de l'associació: **www.apansce.com**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament